



## Odnowiono groby wojenne na cmentarzu Rakowickim

2019-12-20

**Część kwater na cmentarzu Rakowickim to miejsce spoczynku żołnierzy poległych w I wojnie światowej. Aby ocalić od zapomnienia stare, zapadające się w ziemię i porastające mchem nagrobki, często całkiem już nieczytelne, miasto realizuje prace konserwatorskie. W grudniu zakończono je na 12 mogiłach - teraz mogliby się nimi opiekować uczniowie krakowskich szkół.**

Do remontu wytypowano groby wojenne z lat 1917–1920, zlokalizowane w kwaterach w północno-zachodniej części cmentarza Rakowickiego. Chowani tam byli żołnierze, jeńcy, osoby internowane, ale również osoby cywilne. Nagrobki wykonane z kamienia i betonu oraz żeliwny krzyż, częściowo pogrążyły się w ziemi, zarosły mchem i porostami, popękały, pokryła je warstwa zabrudzeń i tzw. fałszywa patyna. Napisy wykute na tablicach stały się nieczytelne. Czas i przyroda spowodowały, że postronnemu obserwatorowi trudno było w tych mogiłach rozpoznać groby wojenne - zabiegi konserwatorskie przywróciły im militarny charakter.

W 2019 roku renowacją objęto 12 mogił (u zbiegu kwater XVIII, XXIIb i pasa 33b) - w ramach zadania „Remont konserwatorski grobów wojennych z czasu I wojny światowej oraz lat 1919–1920 na cmentarzu Rakowickim w Krakowie”. Zadanie realizował Zarząd Cmentarzy Komunalnych. Całkowity koszt przedsięwzięcia to 108 tys. zł - miasto złożyło wniosek o dofinansowanie do MKiDN (73 tys. zł), otrzymało dotację wojewody małopolskiego (15 tys. zł) oraz wygospodarowało z własnych środków prawie 21 tys. zł.

Prace polegały na wydobyciu pogrążonych w ziemi nagrobków - ustawiono je na nowych fundamentach, wykonano izolację przeciwwilgociową, odnowiono kamieniarkę, żeliwny krzyż, fotografie na porcelanie, odtworzono zniszczone elementy oraz napisy upamiętniające pochowanych żołnierzy. Warto przypomnieć, że w tamtych czasach wojsko, w porozumieniu z władzami miasta, regularnie grzebało zmarłych żołnierzy na cmentarzu miejskim - do czasu utworzenia odrębnego cmentarza wojskowego w jesieni 1920 r. To dlatego odnowione mogiły mają charakter indywidualny i usytuowane są wśród grobów rodzinnych. Po renowacji tablic i inskrypcji stały się łatwiejsze do zidentyfikowania przez odwiedzających.

W odnowionych mogiłach spoczywają żołnierze armii austro-węgierskiej, żołnierze polscy oraz jeńcy wojenni: Władysław Petrykiewicz i Kazimierz Koniński (kwatery XVIII), Paweł Probosz (pas 33b), Władysław Brózda i Jan Formandel (kwatery XXIIb), Ferdynand Knych, Jerzy Szeruda i Edward Nowak (kwatery XXVIb), Franz Schenek, Albert Hedrich (vel Hedrich Adalbert), Mieczysław Szufa i Tadeusz Rysakowski (kwatery XXVII) oraz Stanisław Czapik (kwatery XXVIa).

Zarząd Cmentarzy Komunalnych zaproponował objęcie odnowionych grobów wojennych programem Instytutu Pamięci Narodowej Oddziału w Krakowie, pod nazwą „Pamięć pokoleń”. W ramach tej akcji opiekę nad grobami wojennymi sprawuje młodzież, dla której jest to okazja poszerzania wiedzy o historii ojczystej.



**Magiczny  
Kraków**

Historia cmentarza i odnowionych grobów znajduje się [tutaj \[PDF\]](#).